

Hållbara matvägar - Resultat

Rökt skinka / grisproduktion

Scenarier

Tre lösningsscenarier har utformats och jämförts med dagens produktionssystem (Referens). De tre lösningsscenarierna har fokus på olika miljöpåverkanskategorier. "Ekosystem" har utformats för att stärka regionala ekosystem vilket innebär minskad användning av bekämpningsmedel och mer bruk av naturbetesmark. Scenario "Växtnäring" fokuserar på att effektivisera växtnäringsanvändning medan scenario "Klimat" handlar om att minska växthusgasutsläpp och energiförbrukning.

Resultat och slutsatser

Samtliga lösningsscenarier innebär minskad miljöpåverkan per kg rökt skinka. De största minskningarna fås för övergödning och försurning mark. Klimatpåverkan minskar med mer än 50% i scenario "Klimat", där även energiförbrukningen reduceras kraftigt. I scenario "Ekosystem" används betydligt mindre kemiska bekämpningsmedel än i de två andra scenarierna och referensproduktionen (ej visat i figuren). Alla scenarier hade lägre produktionskostnader och kan inte anses orsaka negativa konsekvenser för produktkvalitet och -säkerhet eller djurvälstånd.

Förklaring till resultaten

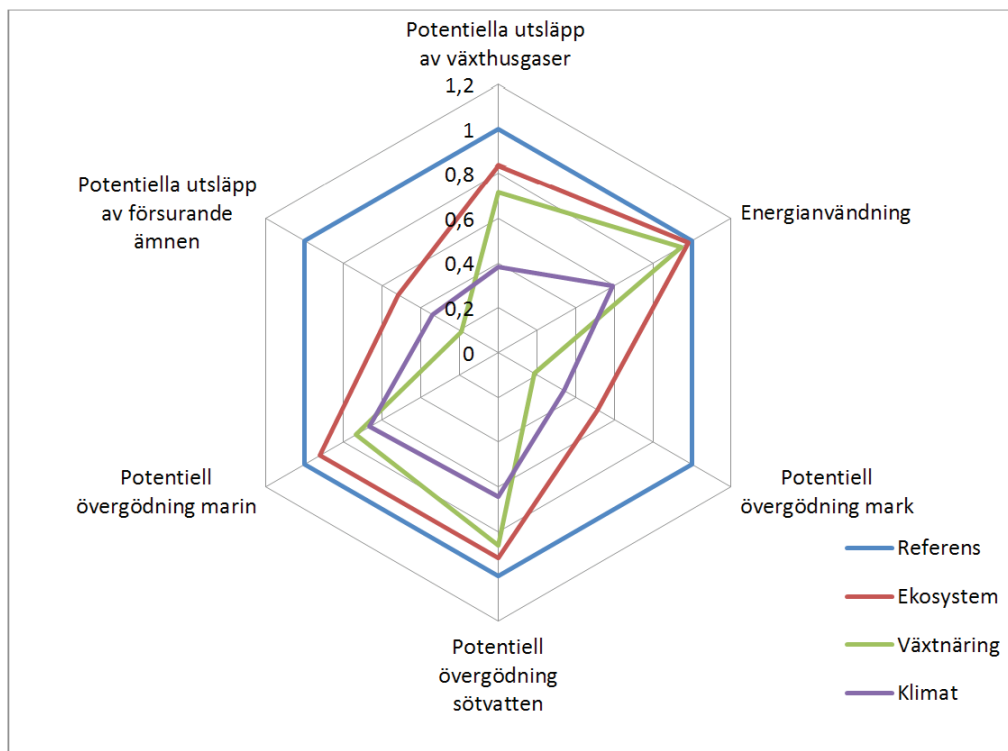
Miljöpåverkan från produktkedjan för rökt skinka domineras för alla miljöpåverkanskategorier av foderproduktion och gödselhantering. I tillägg påverkar åtgärder i hela kedjan för minskat svinn och ökat utbyte vilka innebär att mindre mängd råvara krävs för varje kilo skinka. Minskat foderspill bidrar också något. Den viktigaste förklaringen är den ökade produktionseffektiviteten, både inom foderodling och inom djurproduktion. Detta innefattar att grisarna utnyttjar fodret bättre, suggorna får fler kulningar och lever

längre samt att dödligheten i produktionen minskar. Sammantaget krävs färre djur och dessa äter mindre för att ge samma mängd kött. Detta ställer stora krav på kompetens och yrkesskicklighet hos djurskötaren och mycket god djurhälsa.

Foderodlingen effektiviseras också. Högre skördar som möjliggörs av bättre växtföljder och gödslingsstrategi, bl.a. precisionsspridning av mineralgödsel och stallgödselspridning på lämpligaste grödorna. I scenario "Klimat" används biobränslen samt mineralgödsel med låga växthusgasutsläpp. De foderstater som används är formulerade för att minska miljöpåverkan, bl.a. används mindre eller ingen soja alls utan raps och åkerböna ger proteinet. Dock innebär scenario "Växtnäring" och "Klimat" något högre användning av kemiska bekämpningsmedel.

Foto: Jenny Svennås-Gillner, SLU

Miljöpåverkan för rökt skinka, från jord till butik. Varje "udd på nätet" representerar en miljöpåverkanskategori. Den blå linjen motsvarar miljöpåverkan för rökt skinka i referensscenariot. De tre lösningsscenarierna representeras av varsin färg, och visar scenariots miljöpåverkan relativt referensen. Ligger linjen innanför referensen så är miljöpåverkan lägre, bättre ju längre in mot mitten.

Scenario "Ekosystem" har minst förbättringar, vilket till beror på att foderodlingen innefattar åtgärder som grön gödning, fånggrödor och mer intensiv jordbearbetning, detta för att kunna dra ner på kemisk bekämpning. I scenarierna "Växtnäring" och "Klimat" används fler åtgärder för att minska ammoniakavgången, som surgörning av gödsel och ing av gödsellager. Detta förklarar de stora förbättringarna för övergödning mark och försurning. Vårplöjning och minskad stallgödselspridning på hösten minskar nitratläckaget och därmed påverkan på övergödning marin.

I förädlingsledet ökar slaktutbytet och svinnet i skivningen av skinkan minskar. Dessutom optimeras logistiken, vilket dock har begränsad påverkan. I scenario "Klimat" används biobränsle och fossil el, dessutom används en förpackning som kräver mindre material med bibehållen funktion.

Läs mer i slutrapporten: Hållbara matvägar - resultat och analys som finns på hemsidan www.slu.se/hallbaramatvagar